

Схема 1.1. Структура розвинутої моделі господарського механізму природокористування та природоохоронної діяльності

РАЕУ

Як працює логіка
СВАМ з точки зору
впливу на довкілля?

КЛЮЧОВІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ

- [Регламент \(ЄС\) 2023/956](#) Європейського Парламенту та Ради від 10 травня 2023 року про встановлення механізму вуглецевого коригування на кордоні*

РЕГЛАМЕНТ

- [Виконавчий регламент \(ЄС\) 2023/1773](#) від 17 серпня 2023 року, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) 2023/956 Європейського Парламенту та Ради щодо обов'язкової звітності в рамках механізму вуглецевого коригування на кордоні протягом перехідного періоду з додатками

ВИКОНАВЧИЙ РЕГЛАМЕНТ

* Механізм вуглецевого коригування на кордоні – **Carbon border adjustment mechanism (CBAM)**

CBAM — це «дзеркальний» інструмент до EU ETS, орієнтований на імпорту продукції в ЄС.

- Директива Європейського Парламенту та Ради 2003/87/ЄС від 13 жовтня 2003 року про встановлення **схеми торгівлі квотами** на викиди парникових газів у межах Співтовариства
- Виконавчий регламент Комісії (ЄС) 2019/331 від 19 грудня 2018 року, що встановлює перехідні **правила для гармонізованого безкоштовного розподілу квот** на викиди відповідно до статті 10а Директиви 2003/87/ЄС
- Виконавчий регламент Комісії (ЄС) 2021/447 від 12 березня 2021 року, що визначає переглянуті **базові граничні значення для безкоштовного розподілу квот** на викиди на період з 2021 по 2025 рік відповідно до статті 10а(2) Директиви 2003/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради

РАEW

Європейська система торгівлі викидами (EU ETS)

1. ВСТАНОВЛЕННЯ ЛІМІТУ (CAP)

ЄС встановлює загальний ліміт або обмеження на викиди, який щороку зменшується ~4,3% на рік з 2024 до 2027. З 2028 року – на 4,4%

2. РОЗПОДІЛ КВОТ (ALLOCATIONS)

Квоти (1 EUA = 1т CO₂) частково безкоштовні для окремих секторів, частково продаються на аукціонах

У 4 Фазі ЄСТВ (2021–30) близько 57% усіх квот продається через аукціони

3. МОНІТОРИНГ, ЗВІТНІСТЬ, ВЕРИФІКАЦІЯ (МЗВ)

Компанії ведуть облік, звітують і верифікують обсяги викидів парникових газів

4. ВИКОНАННЯ ВИМОГ (COMPLIANCE)

Щороку компанії здають квоти, що відповідають їхнім викидам за попередній рік

Якщо квот бракує – потрібно купувати на ринку або платити штраф

5. ТОРГІВЛЯ (TRADE)

Установки можуть купувати й продавати квоти

6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ МЕХАНІЗМУ (Market Stability Reserve)

Резерв створений для запобігання стрибків цін на квоти

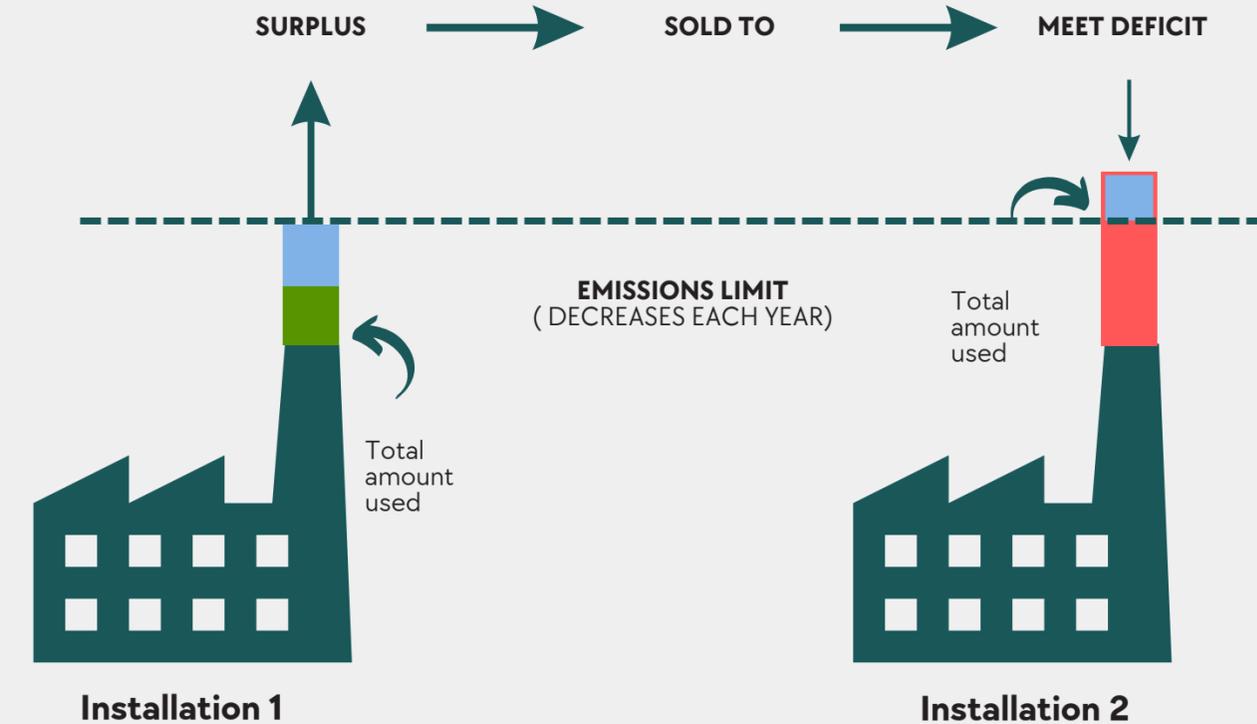
7. ЦІЛЬ

Завдяки щорічному зменшенню ліміту ETS допомагає скорочувати викиди та наблизитися до кліматичної нейтральності до 2050 року

Зв'язок CBAM та EU ETS: Механізм вуглецевого коригування на кордоні (CBAM) тісно пов'язаний з функціонуванням Європейської системи торгівлі викидами (EU ETS), яка є головним інструментом кліматичної політики ЄС.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
% of the benchmark value	97.5%	95%	90%	77.5%	51.5%	39%	26.5%	14%	0

CAP and TRADE

РАЕУ

Безкоштовні квоти та захист від «витоку вуглецю»

- Щоб запобігти **«витоку вуглецю»** (перенесенню виробництва з ЄС до країн з менш суворими екологічними вимогами), певні сектори отримують частину квот безкоштовно:
  - сталеливарна;
  - цементна;
  - алюмінієва промисловість тощо.
- Ризики суворої кліматичної політики:
  - зниження конкурентоспроможності європейських виробників;
  - стимулювання переносу виробництва;
  - потенційне **зростання** глобальних викидів.

РАЕW

КЛЮЧОВІ ДАТИ СВAM

Подання останнього квартального звіту до 31 січня 2026 року,
модифікація дозволена до 28 лютого 2026

Перехідний період (2023-2025)

01.10.2023

2024-2025

01.01.2026

31.05.2027

- Початок щоквартального звітування у Перехідному реєстрі СВAM

- Аналіз ЄК щодо:
  - можливостей для розширення механізму, в тому числі на непрямі викиди та інші види продукції;
  - впливу на найменш розвинені країни;
  - прогресу в рамках міжнародних кліматичних переговорів

- Фінансові зобов'язання - СВAM сертифікати
- Вбудовані викиди верифіковані акредитованим в ЄС органом

- Подання Імпортером декларації в Реєстрі СВAM про вбудовані викиди
- Скасування відповідного обсягу Сертифікатів СВAM

Звіт ЄК щодо результатів Перехідного періоду

РАЕW

Перехідний період: скасування безкоштовних квот та запуск СВAM

- **2026–2034**: поетапне **скасування безкоштовних квот** у секторах, охоплених СВAM.
- **3 2026 року**: імпортери починають **фактичну сплату за викиди** при імпорті товарів в ЄС.

СВАМ

РАЕВ

Які галузі є найбільшими джерелами викидів CO₂ і тому першими потрапили під СВАМ?

Ого! О це їх тут сформувалося

Станом на сьогодні до сфери охоплення СВММ потрапили 6 груп продукції:

- Цемент
- Металопродукція
- Алюміній
- Добрива
- Електроенергія
- Водень

Група товарів	Алюміній	Цемент	Електроенергія	Добрива	Залізо та сталь
Сукупна вартість експорту у 2022, 1000 дол. США	70 184	66 993	534 866	161 798	3 312 515

Джерело: www.trade.ec.europa.eu

РАЕВ

РАЕW

✎ **Експортна позиція України у торгівлі з ЄС**

- **Україна є одним із найбільших експортерів до ЄС** практично всіх видів продукції (за винятком водню).
- Наведені дані стосуються **2022 року** — найгіршого періоду для економіки через:
  - зниження обсягів виробництва,
  - скорочення експорту внаслідок повномасштабного вторгнення РФ.

✎ **Необхідність прогнозування для оцінки впливу СВAM**

- Для оцінки впливу **СВАМ (СВАМ)** на торгівлю з ЄС потрібно враховувати:
  - **Прогнози виробництва основних експортних груп товарів.**
- Через триваючу війну прогнозування залишається **ненадійним**.
- Водночас аналітику можна базувати на:
  - **динаміці 2022–2024 років;**
  - **стратегічних планах розвитку ключових секторів** економіки.

РАЕW

👉 Стан та динаміка металургійної галузі

- **Виробництво сталі у 2024 році** зросло на **21,6%** та становило **7,58 млн тонн**.
- **Сталь, руда та металопродукція** — ключові експортні позиції.
- У 2024 році:
  - **понад 60 %** металопродукції було експортовано до ЄС;
  - експорт зростав завдяки **тимчасовому скасуванню обмежень** на імпорт до ЄС з України.

👉 Енергетика та воднева перспектива

- **Енергетична ситуація:**
  - Постійний дефіцит електроенергії;
  - Імпорт електроенергії з ЄС залишається необхідним.
- **Стратегічна мета** — збільшення встановленої генерації та перехід до **експорту електроенергії**.
- **Воднева стратегія України:**
  - Передбачає виробництво **до 1,3 млн тонн водню до 2035 року**;
  - Основний фокус — **експортний потенціал**, зокрема до ЄС;
  - Виробництво можливе лише за умов **відновлення електрогенерації** та стабільного доступу до джерел енергії.

РАЕУ

Який правовий статус має
СВАМ — це частина
митного права чи
екологічного регулювання?

👉 Важливо розуміти, що **СВАМ** є інструментом екологічної політики, тобто **ціль його, загалом, екологічна – скорочення викидів парникових газів, що є причиною зміни клімату.**

🤔 Інше питання: **який орган державної влади здійснює впровадження цього інструментарію в ЄС?**

Для СВАМ — це DG TAXUD (Генеральний директорат (ГД) Європейської Комісії, в межах повноважень якого знаходяться питання податків та мита).

Звісно DG CLIMA (ГД, що займається питаннями зміни клімату, в т.ч. ще одного інструменту екополітики – системи торгівлі викидами) також бере безпосередню участь в розробці та контролі функціонування механізму.

✅ **Проте лідер процесу – DG TAXUD.**

РАЕВ

Які юридичні обов'язки
покладає СВМ на
українських експортерів?

Якщо коротко – жодних!

Усі вимоги в рамках СВAM направлені на імпортерів (компанії, що здійснюють в країнах ЄС розмитнення продукції, виробленої в третіх країнах).

В [Регламенті \(ЄС\) 2023/956](#) Європейського Парламенту та Ради від 10 травня 2023 року про встановлення механізму вуглецевого коригування на кордоні пояснено, що імпортери – це компанії або їхні представники, які здійснюють розмитнення продукції. У випадку, якщо імпортер зареєстрований за межами ЄС, він повинен виконувати вимоги Регламенту через представника.

! Отже, **юридичних вимог для українських виробників/експортерів не встановлено.** Але є очевидним, що імпортери, тобто компанії, які імпортують українську продукцію в ЄС, чинитимуть тиск на українських виробників. Якщо українські виробники не надаватимуть необхідну для розмитнення інформацію, то, звісно, що імпортери відмовлятимуться від української продукції.

РАЕУ

Чи є в українському
законодавстві відповідь на
виклики, що створює
СВАМ?

Вимоги складаються з двох компонентів:

- ✓ звітність про викиди CO₂ (початок з 4 кварталу 2023 року)
- ✓ фінансовий механізм (з 2026 року).

Аналогів в частині звітності в Україні немає, принаймні, для великих підприємств зі складним виробничим циклом, які виробляють декілька видів продукції послідовно та експортують ці різні види продукції в ЄС.

!! Разом з тим, варто наголосити, що **в Україні добре розвинена регуляторна база для моніторингу викидів парникових газів.**

👉 Проте **методології української МЗВ та європейського СВАМ відрізняються.** Саме тому для більшості підприємств СВАМ звітність – це окремий процес. Часто на підприємстві здійснюють моніторинг і звітність ПГ за декількома методологіями на виконання різних вимог національного та міжнародного законодавств.

!! Другий виклик – це **фінансовий механізм, тобто ціноутворення на вуглець**. Тут варто зазначити, що в ЄС уже понад 20 років функціонує СТВ, тому передбачувано, що компанії поступово зменшували власні викиди CO₂ балансуючи витрати на закупівлю квот\дозволів на викиди та інвестиції. До початку повномасштабної війни, більшість українських компанії, що входять до сфери регулювання СВAM, розуміли тенденції та розробили і навіть встигли частково впровадити проєкти зі зменшення викидів ПГ.

👉 Проте все одно вбудовані викиди в тону продукції в ЄС нижчі, аніж в Україні. Відповідно, для українських компаній ця різниці означатиме сплату за додаткові викиди на тону продукції.

РАЕВ

Які документи мають надати підприємства для підтвердження викидів при експорті?

Вимоги до звітності у перехідному періоді (2023–2025)

У цьому періоді компанії зобов'язані надавати дані, але без сплати за викиди.

Основний інструмент звітності — так званий «комунікаційний файл»:

У цьому файлі здійснюється розрахунок «вбудованих» викидів:

- прямих викидів (від основного виробництва);
- непрямих викидів (викиди, пов'язані з використанням електроенергії).

Дані подаються у перерахунку на 1 тонну продукції.

Вимоги до звітності в остаточному періоді (з 2026 року)

З 2026 року СВАМ набуває повної сили, і до компаній висуваються повноцінні регуляторні вимоги. Звітність має включати:

Методологія моніторингу

- MMD – Monitoring Methodology Documentation
- Документ з описом підходів до обрахунку викидів згідно з вимогами СВАМ.

Моніторингові звіти

- Дані про фактичні викиди за встановленими показниками та періодами.

Верифікаційні звіти

- Незалежне підтвердження достовірності наданих даних про викиди.

СВАМ-декларація

- Узагальнений звіт, який подається до органів ЄС для розрахунку та сплати відповідного збору.

РАЕВ

Яка відповідальність настає
за недостовірні або
відсутні звіти про викиди?

Дотримання вимог СВAM щодо звітності не лише запобігає штрафам, а й є **критично важливим для збереження доступу до ринку ЄС** та побудови стабільної співпраці з європейськими імпортерами.

Відповідальність за порушення вимог СВAM: Регламент ЄС 2023/956

Регламент встановлює як **фінансову**, так і **адміністративну відповідальність** для імпортерів за порушення порядку звітності у рамках СВAM.

Фінансова відповідальність (штрафи)

Період до 2026 року (перехідний період):

- Штраф за:
  - заниження обсягів викидів у звітах;
  - несвоєчасне подання звітності.
  -
- **Розмір штрафу: від 10 до 50 євро за кожну недекларовану або неправильно задекларовану тону CO₂.**

З 2026 року (остаточний період):

- Розмір штрафу дорівнюватиме **середньоквартальній ціні викидів у EU ETS.**
- **На даний момент: приблизно 80 євро/тонна CO₂.**

Адміністративна відповідальність

- У разі **систематичних порушень** (наприклад, неодноразове запізнення або відсутність звітів):
  - Імпортер може **втратити статус авторизованого декларанта СВМ**.
  - Це означає **заборону на імпорт** відповідної продукції до ЄС.
- **Можливі наслідки:**
  - включення до **переліку порушників**;
  - **тимчасове відсторонення від торгівлі з ЄС**.

Непрямий вплив на виробників продукції

- Хоча відповідальність формально несе **імпортер**, у практиці:
  - **Фінансові втрати через штрафи можуть перекладатися на виробників**;
  - Це створює **економічні ризики для українських експортерів**.
- **Репутаційні наслідки:**
  - Постачальники, які подають **неточні або несвоєчасні дані**, можуть:
    - **втратити довіру імпортерів**;
    - **втратити ринки збуту в ЄС** через зниження ділової репутації.

Ні, ні, покарання
нам не потрібно

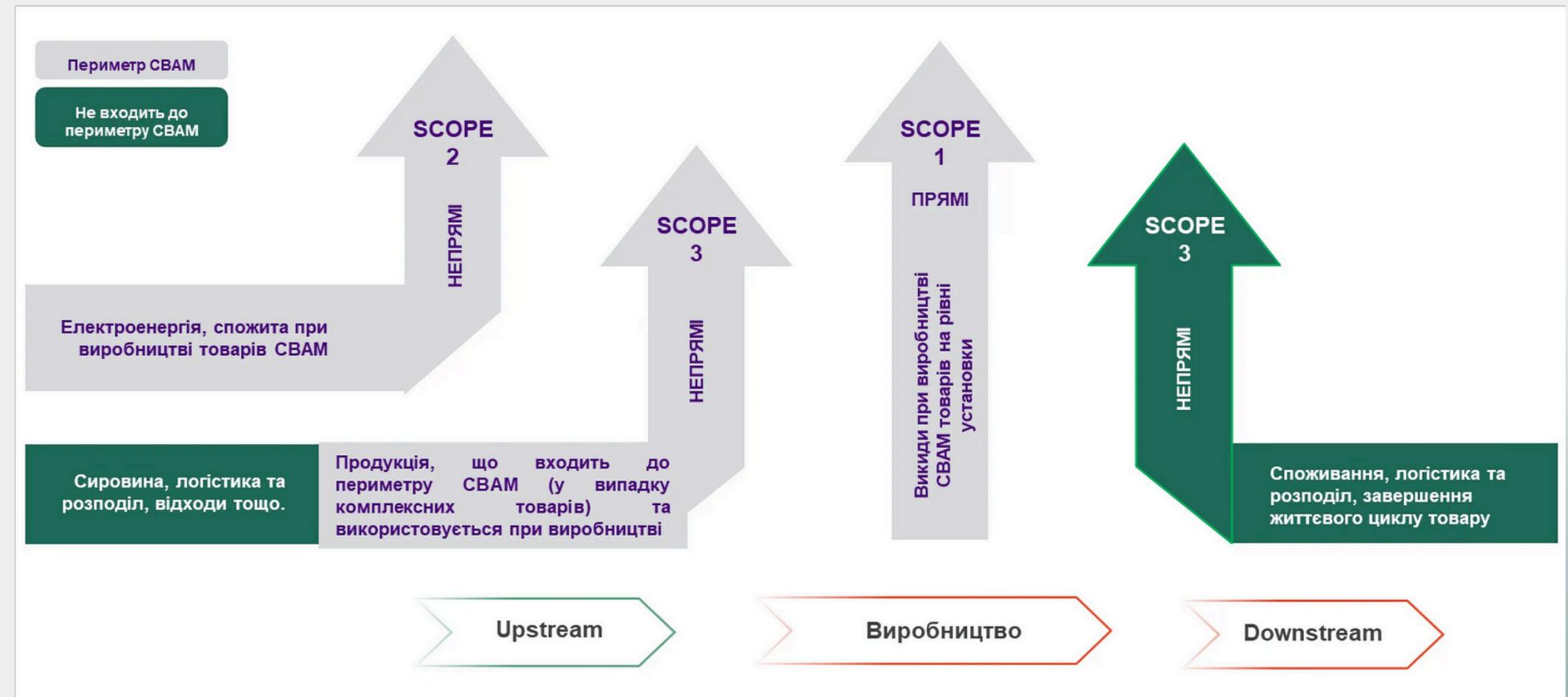
РАЕВ

Як оцінюється «вуглецевий слід» продукції, яку експортують до ЄС?

Визначення **вуглецевого сліду для СВAM** базується на **загальних принципах визначення вуглецевого сліду**, і має деякі важливі особливості. Поняття вуглецевого сліду визначається [стандартами GHG Protocol](#), та складається з прямих (Scope 1) та непрямих (Scope 2, Scope 3) викидів. Схематичне пояснення того, як визначаються викиди у ланцюгах постачання згідно вимог GHG Protocol наведено -

СФЕРА ОХОПЛЕННЯ: МОНІТОРИНГ ВИКИДІВ ВПРОДОВЖ ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ

Використано інфографіку з презентації [DG TAXUD](#) щодо впровадження СВAM для товарів металургійного сектору

☛ **Викиди Score 1** — це прямі викиди з джерел, які експлуатуються компанією в процесі господарської діяльності. Це включає викиди від спалювання пального для виробничих процесів тощо.

☛ **Викиди Score 2** — це непрямі викиди від споживання електроенергії отриманої від постачальника (не плутати в виробництвом електроенергії на власні потреби), а також тепла яке надає зовнішній постачальник (наприклад, міська ТЕЦ, яка не належить компанії-виробнику).

☛ **Викиди Score 3** — це всі інші непрямі викиди, які відбуваються в ланцюгу постачання компанії. Це можуть бути викиди на етапах постачання (наприклад, від виробництва та транспортування товарів, які компанія купує) або на етапах споживання (наприклад, від використання та утилізації продуктів, які компанія продає). Score 3 також включає викиди від ділових поїздок, щоденних поїздок працівників на роботу, транспортування і розподілу товарів.

Для українських експортерів надзвичайно важливо **точно розраховувати викиди Score 1 та Score 2**, дотримуючись європейської методології, аби забезпечити **безперешкодний експорт до ЄС** та уникнути втрати конкурентоспроможності після 2026 року.

👉 **Методологія оцінки базується на Регламенті ЄС 2023/956**

Розрахунок «вбудованих» викидів є обов'язковим для експорту продукції до ЄС у рамках СВМ.

👉 **Обов'язкове врахування Score 1 і Score 2**

- Score 1 — прямі викиди від виробництва;
- Score 2 — непрямі викиди від споживаної електроенергії.
- Score 3 враховується лише в окремих випадках, наприклад для «складних» товарів з багаторівневим ланцюгом постачання (автомобілі тощо).

Це необхідно
враховувати

ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД СВАМ: СТРОКИ ТА ВИМОГИ ДО ЗВІТУВАННЯ

Фаза 1 – три звітних періоди

Усі альтернативні методології

Фаза 2 – п'ять звітних періодів (включно з Фазою 1)

Методології, що використовуються третіми країнами в рамках механізмів встановлення ціни на вуглець
Інші схеми МЗВ

Фаза 3 – дев'ять звітних періодів (включно з Фазами 1 та 2)

СВАМ методологія

! Перехідний період СВAM – навчальний, тому і вимоги до моніторингу викидів ПГ та звітності в Перехідному реєстрі СВAM еволюціонують та складнішають з кожною фазою

👉 Під час перехідного періоду до 2 кв. 2024 року дозволялося:

Використовувати стандартні коефіцієнти викидів, оприлюднені Єврокомісією.

Поточне застосування стандартних значень заборонено, але таблиця може бути довідковим інструментом для перевірки коректності власних розрахунків.

Джерело: [Таблиця стандартних значень \(PDF\)](#)

👉 Звітність подається імпортерами в реєстр СВAM щоквартально

Обсяг продукції, обсяги викидів, джерела даних і методика обрахунку мають бути чітко задекларовані.

👉 З 2026 року вводяться додаткові обов'язки:

- **Верифікація звіту** незалежним сертифікованим верифікатором;
- **Закупівля СВAM-сертифікатів** імпортерами відповідно до обсягу викидів.

👉 Фінансове зобов'язання несе імпортер у ЄС

Саме імпортер сплачує за СВAM-сертифікати, однак український виробник має надати точні й повні дані для розрахунку.

РАЕW

Як правильно визначити
вуглецевий слід продукції
(наприклад, тонни CO₂ на 1
тонну сталі)?

РАЕW

Перехідний період та зміни в регулюванні

Перехідний період СВAM передбачає поступовий перехід до обов'язкової методики.

З 1 січня 2025 року – виключно СВAM-методологія.

Єврокомісія переглядає вимоги, можливі зміни включають:

- дозволене використання **типових значень (default values)**;
- спрощення обчислень у певних випадках.

РАЕW

 Визначені методи розрахунку викидів (Ст. 4 Регламенту 2023/1773)

СВАМ передбачає **два основних методи розрахунку:**

 Метод 1: Стандартний або масовий баланс (mass balance / standard method)

- **На основі даних про діяльність та лабораторних аналізів:**
  - Вимірюються обсяги використаних матеріалів/палива;
  - Застосовуються **розрахункові коефіцієнти** (встановлені, обґрунтовані або затверджені).

PAEW

✓ Варіант 1

Стандартний метод

На основі даних про діяльність та лабораторних аналізів:

- Вимірюються обсяги використаних матеріалів/палива;
- Застосовуються розрахункові **коефіцієнти** (встановлені, обґрунтовані або затверджені).

Стандартний метод (простий приклад):

$$\underline{1000 \text{ т палива} \times 2,5 \text{ т CO}_2/\text{т} = 2500 \text{ т CO}_2}$$

Джерела коефіцієнтів — **лабораторні аналізи, національні або міжнародні стандарти.**

РАЕW

Метод балансу мас:

- Визначаються всі **вхідні й вихідні матеріальні потоки** у виробничому процесі;
- Викиди = різниця між вхідними потоками та виведеними (продукція, відходи тощо);
- Потрібно **встановити межі моніторингу**.

РАЕВ

✓ **Варіант 2: Безперервне вимірювання концентрації ПГ (вимірювання «на трубі»)**

Визначення викидів за допомогою **спеціального обладнання для моніторингу** в реальному часі.

Менш поширений у світі, не типово використовується в Україні.
Потребує **високої технічної оснащеності.**

РАЕW

Практичне застосування в Україні

Українські підприємства використовують переважно Метод 1: або стандартне множення, або масовий баланс.

Вибір залежить від:

- наявності даних;
- складності виробничого процесу;
- доступу до лабораторного аналізу та систем обліку.

РАЕУ

ДОБІРКА до теми —
СВАМ: механізм регулювання та
його вплив на підприємства

Офіційні документи та політики

- **Регламент (ЄС) 2023/956 про встановлення механізму вуглецевого коригування на кордоні (СВАМ)**

Офіційний правовий акт, що регламентує впровадження СВАМ.

[EUR-Lex: Regulation 2023/956](#)

- **СВАМ Implementation Guidance (2023)**

Практичні вказівки Єврокомісії щодо звітності, моніторингу та подання декларацій під час перехідного періоду.

[European Commission CBAM guidance](#)

- **Сайт СВАМ Transitional Registry (для звітності з 2023 року)**

Веб-платформа для подання звітів підприємствами, які експортують до ЄС.

<https://cbam.ec.europa.eu>

Відео та аналітичні вебінари

- **CBAM Webinar Series – Єврокомісія (DG TAXUD)**

Англомовні сесії з представниками бізнесу, технічна інструкція по декларуванню.

[CBAM Webinars](#)

- **CBAM for Eastern Partnership countries – вебінар від EU4Environment**

Орієнтований на країни, що готуються до адаптації під європейський ринок.

Аналітичні звіти та статті

- **Офіс сталих рішень**

Центр підготовки фахівців зелених професій та допомоги бізнесу в напрацюванні стійких практик

ukraine-oss.com

- **DIXI Group – «СВАМ та виклики для українських експортерів» (2023)**

Звіт із розбором ризиків, шляхів адаптації та рекомендацій для бізнесу.

<https://dixigroup.org>

- **СВАМ and global trade: balancing climate and competition – Bruegel (2023)**

Аналітика про те, як СВАМ впливає на глобальну торгівлю.

- **Green Deal Україна – розділ про СВАМ**

Актуальні матеріали українською мовою

<https://greendeal.org.ua>

Фільми та освітні документальні ресурси

- **DW Documentary: The cost of carbon – Who pays the price?**

Як ЄС змінює правила кліматичної торгівлі (англійською з субтитрами).

- **BBC Earth: CO2, Climate and Capitalism**

Вплив викидів і регулювання на міжнародну економіку, з прикладами сталого бізнесу.

РАЕУ

ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ до теми —
СВАМ: механізм регулювання та
його вплив на підприємства

РАЕW

СВАМ (Carbon Border Adjustment Mechanism) — механізм прикордонного коригування викидів вуглецю — регуляторний інструмент ЄС, що передбачає сплату імпортерами вуглецевого мита на товари, вуглецевий слід яких перевищує встановлені межі. В українській термінології — **СВАМ (Система вуглецевого коригування на кордоні)**.

Вуглецеве коригування на кордоні — фінансовий механізм, який усуває ризик «вуглецевого витоку» за рахунок оподаткування імпорту продукції з третіх країн, де екологічні стандарти є нижчими, ніж у ЄС.

Вуглецевий витік (carbon leakage) — міграція промислових виробництв з країн з високими кліматичними вимогами до країн із м'якшими умовами, що призводить до глобального збільшення викидів.

СВАМ-товари — продукція, яка підпадає під дію механізму СВАМ. Станом на 2025 рік — це: цемент, сталь, алюміній, добрива, електроенергія та водень. Очікується розширення до 2030 року.

СВАМ-декларація — обов'язковий звіт, який подають імпортери до органів ЄС. Вона містить дані про обсяги ввезеного товару та його вуглецевий слід. Подання декларацій стане обов'язковим з 1 січня 2026 року.

СВАМ-сертифікати — віртуальні одиниці, які купують імпортери в ЄС для компенсації вуглецевого сліду продукції. Ціна — еквівалентна цінам на викиди в рамках Системи торгівлі викидами ЄС (EU ETS).

РАЕW

Викиди прямі та непрямі

- **Прямі** — утворюються безпосередньо під час виробництва товару (зазвичай — згоряння палива).
- **Непрямі** — пов'язані з використанням електроенергії, що генерується поза межами підприємства. У деяких секторах (наприклад, алюміній) непрямі викиди враховуються у СВAM.

EU ETS (Європейська система торгівлі викидами) — ключовий інструмент ЄС для регулювання викидів парникових газів. Вартість одного дозволу (EU Allowance) формується на ринку. Саме ціна дозволу визначає вартість СВAM-сертифікатів.

Вуглецевий слід продукції (Product Carbon Footprint, PCF) — загальна кількість парникових газів, які вивільняються упродовж життєвого циклу продукту або на окремому етапі виробництва. Для СВAM важлива точна методика обрахунку.

Визнані вуглецеві платежі (embedded carbon costs) — у СВAM можна враховувати ті платежі, які компанія вже сплатила у країні походження (наприклад, вуглецевий податок в Україні), якщо їх визнає ЄС.

Перехідний період СВAM (2023–2025) — фаза, коли імпортери зобов'язані подавати звітність про викиди, але ще не сплачують СВAM-сертифікати. Це час адаптації до нових вимог.

РАЕW

Уповноважений СВAM-декларант (authorised declarant) — особа або компанія, що має право подавати СВAM-декларації, купувати сертифікати та вести звітність для товарів, що імпортуються до ЄС.

Вплив на підприємства-експортери — українські компанії, які постачають СВAM-товари до ЄС, мають:

- розраховувати вуглецевий слід продукції за стандартами ЄС;
- подавати квартальні звіти;
- від 2026 року — враховувати СВAM у ціновій політиці.

СВAM-ризики для бізнесу

- Втрата конкурентоспроможності через зростання витрат;
- Непідготовленість до обліку викидів;
- Неможливість експорту до ЄС без авторизованої звітності.

Вуглецева нейтральність (carbon neutrality) — стан, за якого підприємство або продукція мають нульовий чистий вуглецевий слід за рахунок скорочення і компенсації викидів. Для експортерів до ЄС це — стратегічна ціль.

РАЕВ

Дякую за увагу!